

MAGYARI HÍRLOK

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köré
BUDA
KÖRÜLET

umerar conform
No. 157.012/1934

roszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LASZLÓ NYOMDA R.-T.**
Felelős igazgató: **FOLLMANN GEZA**
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyáriás Elemér**

Ülést tartott a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal Legfelsőbb Tanácsa

**A miniszterelnök és a külügyminiszter az ülésen beszámolt
az utóbbi hetek eseményeiről. A külpolitikai magatartás
és a belső intézkedések indokolása**

Bucuresti. Saját tud. Hétfőn délután 4 órai kezdettel a szenátus épületében berendezett helyiségében ülést tartott a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal Legfelsőbb Tanácsa, amely előtt Calinescu Armand miniszterelnök és Grigore Galinescu külügyminiszter beszámolót mondott a legutóbbi napok eseményeiről. A magyar tanácsosok csaknem teljes számban megjelentek. Résztvettek az ülésen Bánffy Miklós, Szász Pál, Mikó Imre, Teleky Ádám, Jósika János, Mikó László, Szabó Béni és Konopi Károly. Az ülésen Armand Calinescu elnökölt.

Calinescu beszéde elején megemlékezett az Arcvonal halottairól: Miron Cristea patriárkáról, Joan Suciuról és Maxim volt alminiszteréről. Majd áttért a külpolitikai események ismertetésére.

A kárpátaljai események és egyes korosztályok behívása.

Mindenekelőtt bejelentette a miniszterelnök, hogy Csehszlovákia megszűnt létezni. Minthogy Magyarország visszacsatolta Ruzsinszkiót, Romániának is foglalkoznia kellett ezzel a kérdéssel, amelyet már az elmúlt év során felvetettek — mondotta Calinescu. — Annakidején azt kérték, hogy hagyjuk jóvá a terület megszállását, sőt mi több, nekünk is kiterjedést helyeztek bizonyos előnyöket. Mi ezeket visszautasítottuk, mondván, hogy Románia nem egyezhetik bele egy baráti és szövetséges állam területének megosztásába. E nyilatkozatunknak erkölcsi jelentősége volt, mert dokumentálta, hogy Románia lojális és őszinte szövetséges.

A legutóbbi események alkalmával Ruzsinszki kérdése ismét aktuálissá vált szá-

munkra. Mi ezuttal is a legteljesebb lojalitást, de ugyanakkor a legnagyobb óvatosságot is tanúsítottuk. Barátságos semlegességet tanúsítottunk Magyarországgal szemben s csupán a békeállomány néhány katonai egységét küldtük a határ közelébe, hogy azt biztosítsák a menekültek inváziójával szemben. Másrészt pedig, hogy a harcok ne terjedjenek át román területre.

E magatartásunk ellenére is március 14-én értesültünk, majd meggyőződünk arról, hogy Magyarország széleskörű katonai előkészületeket tett, öt hadtestet mozgósított és azokat Románia határán, a Szamos és a Maros völgye mentén összpontosította. Ebben a helyzetben kormányunk nem engedhette azt meg, hogy meglepetésszerű események elé legyen állítható. Éppen ezért megtettük azokat az intézkedéseket, amelyek az állam biztonságának szempontjából szükségesnek tartottunk. Mindenekelőtt is közöltük a külföldi kancelláriákkal, hogy elvagyunk határozva arra, hogy megvédjük határainkat. Területi sérthetlenségéért Románia meg fog verekedni minden erejéből bárkinél és anélkül, hogy mérlegelné a harc várható kimenetelét. A történelem fel fogja jegyezni a mi határozottságunkat, bátorságunkat, amelyel készen állunk függetlenségünket megvédeni. Hogy ez az elhatározásunk hatályos legyen, fegyverbe hívtunk több tartalékos katonát és kiegészítettük a határaink biztonságához szükséges erőket. Az ország megkapó lelkesedéssel válaszolt a hívásra; az emberek az első napokban a kaszárnyákba siettek; háromezren, négyszer annyian jöttek, mint ahányat összpontosítottunk.

A német-román gazdasági szerződés

Ezután a miniszterelnök áttért a német-román gazdasági szerződés ismertetésére.

Miben áll ez az egyezmény, mi a jellege és milyen kapcsolatban áll a legutóbbi nemzetközi eseményekkel? — kérdezte Calinescu. — Emlékeztetnem kell arra, hogy a tárgyalások időben, midőn a középeurópai válság még nem robbant ki. E tárgyalások kezdeményezése és lefolyása teljesen normális volt és a két ország közötti természetes árucseré szabályozását célozta. A két szerződő fél szükségesnek tartotta kihangsúlyozni, hogy békés célokat követnek. Hallottam, hogy egyes körökben feltették a kérdést, vajjon ilyen körülmények között a gazdasági függetlenségünk biztosítva van-e. E kérdést jogosnak tartom, mert ebben a gondban nemzetünk szabad élet iránti vágya fejeződik ki. Nos, a mi függetlenségünk megcsorbitásának kérdése egy pillanatig sem me-

rült fel. Nem is merülhetett fel. Elképzelhetik, hogy én, mint a kormány elnöke, ilyen természetű vitába nem mentem volna bele. És különösképpen nem tehettem volna meg én azok után, hogy egy éven át harcoltam a belső rend biztosításáért és olyan politikai alakulatok kiküszöböléséért, amelyek meggondolatlan tevékenységükkel veszélyeztethették volna ezt a függetlenséget. Mi egészen egyszerűen lojális gazdasági meg egyezményt kötöttünk és tettük ezt azért, mert érdekünkben állónak találtuk. Természetes dolog, hogy az egyenlőség alapján tárgyaltunk. Gazdaságunk számos szükségletét biztosítottuk ezen egyezmény útján. Magától értetődik, hogy Németország is megtalálja az egyezmény alkalmazásában jelentős érdekeinek kielégítését.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon).

A Hanza 13 éve

(S. I.) — Beszámoló fekszik előttünk, mely a galántai Hanza-központ tizenhárom éves munkájának eredményeit tárja elénk. Ez a munka kisebbségi helyzetben folyt, az eredmények tehát mindenkit érdekelhetnek, aki a kisebbségi népek boldogulásának szemszögéből nézi a gazdasági problémákat.

Ennek a beszámolóknak a gazdasági tanulságai éppen olyan nagyok, mint az erkölcsiek, ugyanakkor pedig a legszorosabb összefüggésben vannak egymással.

A beszámoló elmondja, milyen kicsiny és szerény volt a kezdet, ahonnan a szlovákiai magyar szövetkezetek központi szerve elindult. Mindössze annyi tőke állott rendelkezésre, mely ma mintegy 350.000 lejnek felel meg. Egyetlen kis helyiségben kezdődött a munka, melyet — mily megható jelképeség, — a galántai szegényházban béreltek a kezdeményezők.

Ma, 13 év munkája után hatalmas, modern telep ez a szövetkezeti központ: irodák, raktárak, korszerű gépekkel felszerelt üzemek sorakoznak egymás mellett. A tágas, emeletes raktárpületek egymás mellett a munka. A földszinten fáradhatatlanul folyik a munka, az emeleten gyarmatárakat, fűszert csomagolnak, az emeleten a textil-árakat helyezték el, a pincékben petelen a növényi olajokat. Liftet, szivattyút működőnek és klíma-gépek: a különböző helyiségek hőfokát télen-nyáron szabályozzák, aszerint, hogy milyen hőmérsékletet követel a fellelmozott áruk minőségének és minőségének megóvása. A munkamegtakarítás, az ellenőrzés, az árucikkek kezelése a legjobban bevált rendszerek szerint történik, akár Amerikában.

Amit érdemes és célszerű, azt a tagszövetkezetek részére a Hanza-központ saját üzemeiben állítja elő. Van saját likőr- és szódavéggyára, mely vegyészmező felügyelete alatt működik. A gépműhelyeket gépezmező vezet. Ezeket az autójavitó, kovács, lakatos, asztalosműhelyeket nagy értékű, modern munkálógépekkel szerelték fel. Az egyik műhelyteremben teljes boltberendezés áll készen: minden új tagszövetkezet ilyen berendezést kap önköltségi áron. Tükörfényes lakk, izléstes fehér fémveretek díszítik a berendezést. A kiszolgáló asztal teteje üvegezett: az üveg alatt helyezik el az árumintákat. Az asztalról kis léces pole nyúlik ki: a vevők ott tarthatják csomagjaikat, míg a beszerzéseiket lebonyolítják. A liszt-féléket a szomszédos helyiségből lehet beönteni a hombár-fiókba, hogy a boltot a lisztpor el ne lepje. Ezeknek a kis hombároknak billentő szerkezete olyan könnyen jár, hogy kisgyermek is elkezelhetik, pedig egy mázsa liszt is elfér bennük. A raktárak előtt hatalmas betonlapokkal fedett rakodók vannak. A vonatok bejáratán az épületek közé. A színekben vetőmagtisztító berendezések állnak, ezekkel időnként körútra mennek a községekbe és a helyszínen tisztítják meg a terményeket. A színek alá nagy betontartályokat építettek a nyersolaj és a benzin raktározására, a legnagyobb befogadóképessége 25.000 liter. A jeget nem veremben raktározzák, hanem a föld felszínén, az asztalosműhelyből kikerülő fűrészpórral fedik és azt mondják, hogy így évekig is eláll.

A Hanza-központ saját építést tart, ki a tervek elkészíti és az építkezéseket vezeti. Munkája bőven van, mert a központnak nemcsak a szoros vett szövetkezeti épületekre van gondja, hanem a rendelkezésre áll szövetkezeteknek akkor is, ha azok nyereségeiket templomok építésére, iskolák bővítésére és kultúrházak emelésére tartalékolják. A központnak és a tagszövetkezeteknek ez az együttműködése az elmúlt 13 év alatt közel öven kultúrháznak vetette meg az alapjait.

Mindennek a sokféle szép sikernek titka és

magyarzata az a tiszta és következetes szövetkezeti szellem, mely ezt a népi gazdasági szervezetet mélyrehatóan áthatja.

Az emberi együttélésnek egyik legcsodálatosabb tünete a szövetkezeti szellem. Elő cáfolata annak, hogy az embert eredményes gazdasági munkára, kereskedelmi ügyességre, szívós kitartásra egyedül a közvetlen anyagi érdek, a kilátásban látó nyereség tudja igazában sarkantyuzni. A szövetkezeti férfiak és nők ezzel szemben szerény fizetésekért, a különösebb előmenetel és a vagyonszerzés reménye nélkül ugyanazt a munkát vállalják, amit a kereskedők és vállalkozók a gyors és biztos vagyonszerzés tudatában végeznek. Az olyan szövetkezeti központok vezetői pedig, amilyen a most ismert Hanza-központ, az egészen nagy kereskedelmi részvénytársaságok és hasonló nagyvállalatok munkakörét látják el, ugyancsak aránylag igen szerény fizetések mellett, minden jutalék, nyereségrészesedés, meg más hasonló kedvezmény nélkül, ami hasonló méretű, hasonló forgalmú és arányú kereskedelmi vállalkozásoknál egészen elképzelhetetlen. Végzik ezt a felelősségteljes munkát úgy, hogy mindenféle spekulációs nyereségről eleve lemondanak, mert egész tevékenységüket a tényleges igények és szükségletek pontos számbavételére, azoknak lelkiismeretes és gyors kielégítésére alapítják.

Az eredmény pedig így sem marad el, sőt mondhatni, gyorsabban és biztosabban nő, mint a nyereségre, a spekulációra épített vállalkozásoknál, mert a szövetkezeti szellem mindazt az értéket, amit a társadalmi együttműködés teremt, azoknak biztosítja, akiknek felelősségteljes és öntudatos összefogásából ez az együttműködés megszületik.

A nagy gazdasági tanulság mellett, amit a Hanza-központnak más hasonló komoly szövetkezeti szervezetek eredményei jelentenek, talán még nagyobb és komolyabb az a mélyreható erkölcsi tanulsága, melyről most szóltunk. Ez a tanulság a jó és eszményekért lelkesedni tudó ember sikeres próbátételét mutatja, a gazdasági emberét a gazdasági területen, ahol az anyagiak csábítója a legnagyobb és legközvetlenebb.

Ezeket a tanulságokat mindenütt megtaláljuk, ahol komoly szövetkezeti munka folyik: megtaláljuk a mi szövetkezeteinknél és központi szerveinknél is. Amit most a kisebbségi Hanza eredményeiről írtunk, éppen azért történt, hogy a magunk gyarló eszközeivel biztassuk nagy szövetkezeti táborunkat lelkes és önzetlen munkájukban. Az eredmény nálunk sem marad el, hanem csak nő és mélyül.

Időjárás

A bucuresti időjáráskutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt légáramlás, változó felhőzet, sok helyen eső. A hőmérséklet nem változik lényegesen.

Fizetik a nyugdíjakat

Szatmár. Saját tud. Hétfőn a szatmári pénzügyigazgatóság hivatalos közleményt hozott nyilvánosságra. A közlemény értelmében az első és második számú adóhivatalok szerdán kezdik meg a nyugdíjak folyósítását, még pedig a következő sorrendben: Március 29-én, szerdán az első számú adóhivatal délelőtt 8 és 12 óra között az 1-800. sorszámú, délután 4 és 6 óra között a 801-1200. sorszámú könyvecskék tulajdonosait fizeti. A második számú adóhivatal szerdán 8-12-ig az 1201-2350. délután 4-6-ig a 2351-3000. sorszámú könyvecskék tulajdonosainak illetményeit folyósítja. A pénzügyigazgatóság szerdán délelőtt 11 óráig azokat a nyugdíjakat fizeti, amelyeket levonás terhel. Akik a jelzett időben nem jelentkeznek, csak a hűségünnepük után kaphatják meg nyugdíjukat. A megvételük után a hétnek a végén, vagy a jövő hét elején fizetik a nyugdíjjaik járandóságát.

NAGYVÁRADON CSÜTÖRTÖK DÉLIG MINDEN NYUGDÍJAS KÖTELES FELVENNI MÁRCIUSI NYUGDÍJÁT

Nagyvárad. Saját tud. Haiduc Stefan, a pénzügyigazgatóság nyugdíjgyoestályának főnöke a következő felhívást intézi az összes nyugdíjasokhoz: Tekintettel a költségvetési év végre, felhívjuk az összes katonai és polgári nyugdíjasokat, hogy csütörtök déli 12 óráig saját érdekükben jelentkezzenek a márciusi nyugdíjukért. Amennyiben az illetők nem fognak jelentkezni, ki vannak téve annak a kellemetelenségnek, hogy márciusi nyugdíjukat elveszítik.

Márton Aron püspök eskütétele Öfelsége előtt

Kedden délben volt az ünnepélyes szertartás a királyi palotában

Bucuresti. Saját tud. Márton Aron, erdélyi római katolikus püspök kedden reggel Nagy Jenő püspöki titkár kíséretében Bucurestibe érkezett, hogy az esküt Öfelsége a király előtt letegye. Az eskütétel a székeskáp-

tan megbízásából Boga Alajos, az egyházmegyei tanács előadója és dr. Kászoni Alajos kanonok, a teológiai főiskola rektora volt jelen. Az eskütétel déli egy órakor történt meg, a szokásos ünnepélyes külsőségek között.

Laval volt francia miniszterelnök Rómába utazott

Megkísérli az olasz-francia kiegyezés előkészítését. Laval 1935-ik évi szereplése az akkori olasz-francia közeledés létrehozatalában. A francia államtanács háborus határozatai

Párizsból jelentik: Laval volt miniszterelnök váratlanul Rómába utazott. Ő volt az, aki az 1935-ik évi kormányzása idején is látogatást tett Rómában s az olasz-francia szövetségi és tengeri érdekek felől Mussolinivel olyan megegyezést kötött, mely alapul szolgálhatott volna a két ország közötti vitás kérdések barátságos rendezésére. Azonban még az 1935-ik év őszén jött az abesszin kérdés, melyben Laval közvetítőn lépett föl, de az ő jóakarató közvetítését részint az abesszin kérdés belső súlyossága, részint Eden, akkori angol külügyminiszter, olaszellenessége elnyomta. Laval akkoriban tulajdonképpen ezért távozott a miniszterelnökségből. Franciaország aztán Angliával együtt vezetője lett a Népszövetség által kimondott olaszellenes gazdasági megtorlásoknak, mire Olaszország is megszüntette a Franciaországgal kötött Laval-féle egyezményt. Most Laval újra feltűnése a régi egyezményhez való visszatérés francia kísérlete. Őt az olaszok is minden más francia államférfinál több bizalommal fogadják.

Laval az ő Rómába érkezése után már hétfő délután megkezdte a bizalmas tárgyalásait Mussolinivel. Laval magánemberként ment Rómába, hogy megtudja az olasz köve-

telések részleteit és hogy egyben arról tájékoztassa Mussolinét, vajjon Franciaország megnyílna hajlandó engedményeket felajánlani.

Párizsból jelentik: Hétfőn a francia kormány tagjai államtanácsra ültek össze, amelyen elhatározta a francia flotta legénységi állománya létszámának felemelését. Egyben szükségrendeleteket hoztak, még pedig a tengerészeti sorozásra, az ipari mozgósításra, valamint a határvédelem egyes kérdéseire vonatkozólag.

Az angol vezérkari főnök négy magasrangú vezérkari tiszttel együtt Párizsba érkezett.

Londonból jelentik: Csütörtökön összeül az angol titkos államtanács VI. György angol király elnöklése alatt. Ugy tudják, hogy a titkos államtanács az általános védkötelezettség bevezetésének kérdésével fog foglalkozni. Lord Gort tábornok, az angol birodalmi hadsereg vezérkari főnöke kedden repülőgépen Franciaországba utazott négy magasrangú vezérkari tiszttel társaságában. Az angol vezérkari főnök Gamelin francia tábornok kíséretében megtekinti a francia katonai gyakorlatokat és a Maginot-vonalat.

Az olasz félhivatalos lap külpolitikai közirója reméli, hogy elsimul a francia-olasz viszály

A dunavölgyi egyensúly kialakulásáról is nyilatkozott

Rómából jelentik: A Pesti Napló munkatársa érdekes beszélgetést folytatott a Giornale d'Italia főszerkesztőjével, Virginio Gaydával. A félhivatalos olasz lap nagytekintélyű főszerkesztője, ki Mussolini egyik legbizalmasabb embere, a vele beszélgető újságírónak elmondta, hogy Olaszország mindig érdeke támogatni és megvédeni Magyarország függetlenségét. Erre nemcsak a két ország közötti barátság kötelezi Olaszországot, hanem az is, hogy az olaszok Magyarországot Európa legfontosabb kiegyensúlyozó elemének tekintik.

Magyarország területi és politikai gyarapodása nagyban hozzá fog járulni — mondotta Gayda — a dunavölgyi egyensúly kialakulásához. Magyarország nemzeti érdekei természetesen összhangban vannak az olasz és a német érdekekkel és követik a tengelypolitika irányelveit is, amelyek egyik legfontosabb követelménye a dunavölgyi államok közötti teljes megbékülés. Magyarországnak a tengelyhatalmakkal való szolidaritása ezt a békepolitikát szolgálta és szolgálja.

A francia-olasz viszályról beszélve Gayda főszerkesztő kijelentette, hogy a viszálynak semmi kapcsolata sincs a mostani középeurópai eseményekkel és az egész viszály csak azért tört ki, mert Franciaország nem tartotta be az 1915-ben kötött szerződésben vállalt kötelezett-

ségeit. Ennek a reményének adott kifejezést a főszerkesztő, hogy a viszályt tárgyalások útján sikerül elsimítani.

Mi nem akarunk háborút — mondotta — és hajlandók volnánk a demokrata államokkal való együttélésre, azonban a demokrata államok megelégednek arról, hogy nekünk jelenlegi államformánkat éppen a szegénységünk miatt kellett felvennünk.

Gayda végül kijelentette, hogy minden veszedelmet át lehet a megértéssel hidalni.

Margaret Mitchell:

Elfujta a szél

Több mint kilencszáz oldal ez a hatalmas alkotás, amelyen szerzője hét évig dolgozott. Egy nagy szerelem és egy nép élet-halálküzdelmének regénye, de ugyanakkor döbbenetes hűségű történelmi munka és ragyogó lélektani tanulmányok sorozata. A cselekmény olyan bősodru, mint a kiáradt Mississippit — de ugyanakkor a lélekrajz, az emberábrázolás minden értéke is meg van benne.

Ara 254 lei és portó.
Singer és Wolfner kiadása.

A washingtoni kormány nem tervez gazdasági megtorlásra irányuló összefogást Németország ellen

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok külügyminisztériumában hivatalosan kijelentették, hogy semmiféle eszmecsere sem folyik az Egyesült Államok és bizonyos európai nagyhatalmak között a német birodalom ellen irányuló gazdasági megtorló akciókról. A külügy-

minisztérium szerint az Egyesült Államoknak a Népszövetséghez intézett gazdasági természetű jegyzékét magyarították félre. Ez a jegyzék azonban Németországgal szemben nem tartalmaz sem gazdasági, sem politikai akcióra vonatkozó elindításokat.

A hatalmas szélvihar különös bonyodalmakat okozott Felcsíkban

Két székely község harca a kidöntött fák körül

Csikszereda. Saját tud. Múlt év novemberében, amint annakidején jelentettük, olyan hatalmas szélvihar zúgott át Csikszenttamás és Csikszentdomokos fenyőhavasai fölött, mely mintegy 35 ezer köbméter fát tarolt le a két felelősi közbirtokosság erdejéből és ugyancsak nagyobb pusztítást végzett a gyergyói közbirtokosságok faállományában is. A hatalmas szélvihar által előidézett többmillió leire rugó erdőkárt az illetékes közbirtokossági eljárások természetesen jelentették Terentiu Cuceru erdőgondnoknak, aki a rendkívüli helyzetre való tekintettel a lehető leggyorsabban megterve az erdőtörvényben előírt intézkedéseket. Utasította a közbirtokosságokat, hogy a szélöntött faállományt azonnal leltározzák, fokoltassák le és gondoskodjanak a famennyiségnek nyilvános árverés útján történő értékesítéséről. A közbirtokosságok vezetői mindent elkövettek, azonban a leltározást keresztülvinni nem lehetett, mert a szélvihar annyira összekuszálta a fákat, hogy még megközelíteni is alig lehetett. Erre

az erdőgondnokság ismételtlen rendelkezett, hogy a szélöntött faanyagot a helyszínen kell kitermelni,

a kitermelt fát a község belterületére szállítani, mert a „veszendő fa“ kérge alatt lévő élődi bogarak elszaporodása nemcsak magát a szélöntött fát pusztítja el, hanem megtámadja és lassankint elorsvasztja a többi élő fát is.

A közbirtokosságok a rendelkezésnek mindenben eleget tettek, bár igen nagy gondot okozott a kitermeléshez szükséges összeg előteremtése. A székely összetartás a „kaláká“ és a helyzet átértékelése azonban tömörülésre bírta a székelyeket: minden egyes közbirtokossági tag hitellelte a költségeket, a fuvarát úgy, hogy ebben a pillanatban kétféle körüli jár az az összeg, melyet később a kitermelt nagymennyiségű fa eladásából kell fedezni.

Még a kitermelési és raktározási munkálatokat el sem végezték a közbirtokosságok, mikor I. Rădulescu csendőrnagy, századparancsnok, akinek feltűnt a nagyméretű fuvarozás, beleavatkozott a közbirtokossági ügyekbe. A közbirtokosság fuvarozó tagjaitól faszállítási utalványok bemutatását kérte a csikkarefalvi csendőrség útján. Ilyen ú. n. „bárca“-val a fuvarosok természetesen rendelkeztek. Amikor azonban a kitermelési engedélyt is követelte, azt felmutatni már nem tudták annál kevésbé sem, mert ilyen engedéllyel nem is rendelkeztek, illet részükre az erdészeti hatóságok, melyeknek intézkedéseit Witing kerületi erdészeti főfelügyelő is jóváhagyta, nem bocsátottak ki azzal az indoklással, hogy

rendkívüli és azonnali beavatkozást igénylő szélöntésről van szó, mely esetben el lehet tekinteni a hosszabb időt kívánó alakításgoktól.

Rădulescu csendőrszázadparancsnok az érveletet nem fogadta el és jogtalan erdőtermelési esetet lát fennforogni és ennek alapján Csikszentdomokoson 4718 és Csikszenttamáson 1676 köbméter fát foglalt le és ítelt elkobzásra. Az idevonatkozó törvény rendelkezései szerint a jogerősen lefoglalt és elkobzott fát 15 nap alatt el kell árverezni. Az elért vételár háromnegyed részét fizetik ki a tulajdonos közbirtokosságoknak, húsz százaléka a kihágási eljárás felfedezői ötszázalék

pedig a végrehajtást foganatosító hatóságé. Eszerint

egymillió leien felüli összeggel van érdekelve a két közbirtokosság,

mely természetesen megterve a szükséges intézkedéseket érdekei megvédésére.

Amint a fentti tényállásból is látszik, tulajdonképpen a közbirtokosságok olyan két bonyodalmat ütközőpontjába kerültek, melyet az erdészeti hatóságok és a törvények betartására hivatott csendőrszázadparancsnokság van hivatva megoldani, mindenképpen a teljes jóhiszeműséggel, közvetlen felettesük intézkedésének betartásával végrehajtott közbirtokossági kitermelő tagok érdekeinek veszélyeztetése nélkül.

(a. l.)

A prágai tőzsde ismét rendben

Letartóztatták a szlovákiai zsidóság politikai vezérét

Prágából jelentik: Kedden a prágai tőzsdén újból megindult a rendes forgalom a külföldi pénzekben és pénzürtékekben. A kapcsolatokat újból felvették azokkal az országokkal, melyekkel Csehországnak egyezménye volt a kölcsönös követeléseknek könyvelési uton való kiegyenlítésére.

Pozsonyból jelentik: Reiest, a szlovákiai zsidópárt volt elnökét Pozsonyban letartóztatták.

A nyilvafeleltett földázcsepából kiáradó gáz végigpusztította egy orvos lakását

Marosvásárhely. Saját tud. Nagyerejű földgázrobbanás történt dr. Kabdebó Kálmán marosvásárhelyi orvos lakásán. Bíró Katalin 18 éves sóvárad illetőségű szobaleány a konyhán valamit főzni akart és ezért kinyitotta a gázcsapot és csak ezután vette észre, hogy a gyufát a szobában felejtette. Bement az egyik szobába, hogy gyufát hozzon, anélkül, hogy elzárta volna a már kinyitott gázcsapot. Míg a gyufát keresgélte, telt az idő és ömlött a gáz, úgy hogy amikor a szobalány a gyufával visszatért a konyhába és azt meggyújtotta, a közben kiömlött földgáz óriási robajjal lobbant lángra és lángba borította a szerencsétlen szobaleányt is, akit a robbanás a földhözvágott.

A gázrobbanás ereje összetörte teljesen a konyha burort, edényeit, a fürdőszoba faláról leszagatta a csempéket és az orvos öszobás bezárt lakásán végigvonulva, megrepedeztette a falakat, míg végül az orvosi rendelőben az utcára dobta az ablakráccsal együtt az ablakokat. Így megszűnve a gázrobbanás következtében előállott feszültség, a tűz is magától kialudt.

A szerencsétlen szobalányt, akinek vigyázatlansága okozta a robbanást, súlyos égési sebekkel borítva, mentették ki a romhalmazzá vált konyhából. A leányt azonban a szanatoriumba szállították. Állapota súlyos.

ZARÁNDOKLAT RÓMÁBA

A szatmári és nagyváradi egyházmegyék kebelében működő Actio Catolica és Mária-kongregációk, Megyéspápasztorunk védnöksége alatt az idei **pünkösdi** ünnepére zarándoklatot rendeznek az Örök városba, hogy az új Szentatya áldásában részesüljenek.

A zarándoklatra szeretettel meghívják Erdély összes katolikusait

Indulás Nagyváradról: május 23-án d.e.

visszaérkezés: június 2-án reggel

A zarándokok Firenzében 1 napot, Rómában 4 napot, Velencében 1 nappal töltenek
Utirány: Budapest, Ljubjana, Velence, Firenze, Róma

Részvételi díj személyenként 4950 lei

Ezen összegben bentfoglaltatik:

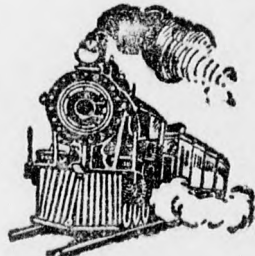
1. A teljes vasúti jegy, külön kocsikban, gyorsvonaton.
2. Az összes vízumdíjak.
3. Teljes ellátás (étkezés) és elszállásolás Firenzében és Rómában, továbbá egyszeri étkezés (ebéd) Velencében.
4. Rómában egy autó-körseta.
5. Csomagok őrzése a velencei és firenzei állomáson, ki- és bevitele Rómában.
6. Szakszerű vezetés.

Rómából külön kirándulás Nápolyba és Capriba. Ennek többletköltsége **1050 lei**. — A másodosztályon utazók **1500 lei**-vel többet fizetnek.

Jelentkezési határidő: 1939 május 10

Az utazáshoz legalább 3 hónapi időtartamra érvényes egyéni utlevél szükséges. **Az utlevél beküldésének határideje május hó 10.** A részvételi díj egyharmad része jelentkezéskor fizetendő, a többi összeg május 10-ig fizetendő ki. — **Bővebb felvilágosítást ad és részletes tájékoztatót a „MAGYAR LAPOK“ kiadóhivatala nyújt (Oradea, str. Regele Carol 5.)**

A rendezőbizottság

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy hóra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**
Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Előfizetőinkhez!

Amint azt már lapok kiadóhivatalai is lapjaikban közölték, mi is tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy előfizetési díjnyugtáikat kiváltani szíveskedjenek, mert aki nem váltja ki nyugtáját, annak a lapok kiadóhivatalai lapjaikat nem küldhetik. Felhívásunk vonatkozik vidéki előfizetőinkre is.

Szatmár városa szigorúan fellép az árdrágítók ellen. Szatmár. Saját tud. Jelentettük, hogy a vármegyei hatóság rendeletet tett közzé, melyben az árdrágítók, valamint azok ellen, akik áruikat elrejtik, szigorú megtorlásokat helyeztek ki. Most a város vezetősége dr Antal Sándor alpolgármester elnöklété alatt bizottságot alakított, amelynek az lesz a feladata, hogy az elsőrendű közszükségleti cikkekkal üzérkedő kereskedőket leplezze és ellenük az eljárást haladéktalanul megindítsa.

* TAVASSZAL nemcsak a természet fiatalodik, AZ EMBER is ha DREHER MÁRCIUSI SÖRT ISZIK!!!

APRILIS ELSEJÉTŐL EGYSÉGES BÉLYEG LESZ. Bucurestiből jelentik: Április elsejétől kezdve a repülő- és kulturális bélyeg jelenlegi rendszere helyett életbeléptetik az egységes bélyeg, amelynek értelmében minden postai küldeményre az előírás szerinti egységes bélyeg kell ragasztani. A postai küldemények számára különböző súlybeli egységeket állapítottak meg és csökkentették az eddigi díjakat. Így például a gratulációsokra szolgáló képes levelezőlapok 4 leies bélyeg, a többi levelezőlapok pedig 6 leies bélyeg igényelnek az eddigi 6.50 leies bélyegilleték helyett.

A hunyadmegyei ügyvédi kamara rendes közgyűlése. Déva. Saját tud. A hunyadmegyei ügyvédi kamara rendes évi közgyűlést tartott dr Tirea Mihail dékán elnöklétével. Tekintettel arra, hogy a múlt héten a tagok határozatképes számban nem jelentek meg, a közgyűlést — most jöllehet csak nagyon kevesen jelentek meg határozatképesnek nyilvánították a megjelentek számára való tekintet nélkül. A megnyitót után dr Tirea Mihail dékán, az ügyvédi kamara múlt évi tevékenységét ismertette. Lépéseket tett a kamara abban az irányban is, hogy a bíróságok alkalmazzák az ügyvédi minimális térifát, mert ez az ügyvédi karnak életérdekével egyenlő. Különösen a mai idők jelenék kell tekinteni, hogy megnövekedett az ügyvédek elleni feljelentések száma, azonban elégtétellel kell megállapítani, hogy a kamara ügyvelmi tanácsa ezeknek a jelentéseknek a legnagyobb részét, mint alaptalanokat visszautasította. Sajnálattal szögezte le a dékán, hogy az ügyvédeknek anyagi helyzete az utóbbi időkben annyira leromlott, hogy a tagdíjakat sem tudják fizetni. Több mint 125.000 lei szerepel, mint tagdíj hátralék a múlt évi zárszámadásban. Ezután a zárszámadást és az 1939. évi költségvetést egyhangú lelkesedéssel elfogadták.

JANUÁR ELSEJÉRE HALASZTOTTÁK A KERESKEDELMI TÖRVÉNYKÖNYV ÉLETBELÉPTETÉSÉT. Bucuresti. Saját tud. A királyi törvényrendeletet írt alá, amely a II. Károly kereskedelmi törvénykönyv életbeléptetését az alkalmazással járó nehézségek miatt, 1940 január 1-re halasztotta el.

Vörhenyjárvány Szatmáron két halálos áldozattal. Saját tud. A harmadik számú kisedővő növendékei közül több gyermek vörhenyben megbetegedett. A megbetegedések közül hárman kettő halállal végződött. Az óvodát hosszabb időre bezárják. A főorvos intézkedett, hogy a negyedik számú kisedővőt öt napra zárják be, mivel a vörheny ott is felütötte a fejét. A hatóságok minden lehetőséget megtekinttek, hogy a veszélyes gyermekbetegség terjedését megakadályozzák.

Zürichi zárlat. Párizs 11.78 egynegyed, London 20.83 fél, Newyork 445, Brüsszel 74.85, Milánó 23.40, Amszterdam 236.30, Berlin 178.50, Varsó 83.50, Belgrád 10, Bucuresti 337.

KIÜNTÖTT A DAMBAVITA ÉS SOK KÖZSÉG VIZ ALÁ KERÜLT. Bucuresti. Saját tud. Targovistéből jelentik, hogy a Dambavita folyó és mellékvizel kiöntöttek és több községet elárasztottak. Csak az egyik Contesti nevű községben 39 ház és falusi gazdaság került víz alá.

A MÉRNÖKI DIPLOMÁK NOSZTRIFIKÁLÁSA. A budapesti műegyetemen 1925 óta végzett mérnökök felszólítottak, hogy sürgősen, írásban közöljék nevüket és címüket a Közmunkaügyi és Közlekedésügyi Minisztériumnál székelő Nosztrifikáló Bizottsággal. (Ministerul Lucrărilor Publice și al Comunicărilor, Comisia de Echivalare, Bucuresti, Bulevardul Elisabeta 27.)

Két igazgatói perben hozott ítéletet a kolozsvári katonai törvényszék. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári katonai törvényszék két érdekes igazgatási bűnperben hozott ítéletet. Az első ügy vádlottja Márton József, szilágymegyei római katolikus lelkész volt, akit a vádirat azzal vádolt, hogy irredenta tevékenységet fejtett ki a sváb lakosság magyarosítására irányuló tevékenységével és az ország határaitra vonatkozó hamis hírek terjesztésével. A katonai törvényszék Márton lelkészt háromhavi elzárásra, két vádlottársát pedig fejenként kétezer lei pénzbírságra ítélte. A másik ügy vádlottjai György József dr és Bíró István dr, a marosmegyei magyarság vezetői voltak. Egy évvel ezelőtt a marosmegyei Vadad községben az Unitárius Népszövetség vallásos estélyt rendezett, amelyen a véletlenül a községben tartózkodó vádlottak a rendezéssel felkérésére rövid előadást tartottak. Hetekkel az előadás után a csendőrség az állami elemi iskola elleni igazgatás címén feljelentést tett ellenük. A katonai törvényszék tárgyalásán a vád tanúinak kihallgatása után kiderült, hogy a vádlottak csak egyházi és vallásos jellegű kérdéseket érintettek s egyetlen szóval sem tértek ki az állami iskola kérdéseire. A katonai törvényszék rövid tanácskozás után, bűncselekmény hiányában mind György József drt, mind Bíró István drt felmentette az állami iskola elleni igazgatás vádjáról.

P. IMETS KÁROLY BEFEJEZTE NAGYVÁRAD MISSZIÓJÁT. Nagyvárad. Saját tud. A nagyvárad-olaszi plébániatemplomban vasárnap ért véget P. Imets Károly szentfennrendi atya nagybőjti szentbeszéd-sorozata. A missziós szentbeszédet minden este a hívek százai hallgatták meg és hogy a misszió nem volt hiábavaló, legjobban bizonyítja a szentgyónáshoz és szentáldozáshoz járuló hatalmas száma. Az egész misszió tartama alatt 1200 hívő járult a szentgyónáshoz, míg a szentáldozáshoz 2800-an járultak. A missziót befejező ünnepi szentmisén, amikor a páter a pápai áldást is kiosztotta, a közös szentáldozáson ezer hívő vett részt.

Temetések. Szilágyi Ferencné 26 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése március 29-én délután 4 órakor lesz a velencei temetőben. — Csik Ida 42 éves korában meghalt. Temetése március 27-én volt Nagyváradon. (Carilac.)

Kisdobronyi Iszák István 79 éves nyug. PTT főtanácsos Nagyváradon meghalt. Temetése szerdán délután 4 órakor lesz a Haller-kápolnából. — Nagy Sándor 26 éves cipésziparos Nagyváradon meghalt. Temetése tegnap délután volt. (Erdélyi „Concordia”.)

„Zuhanó szél” a maláji szigeteken. Egy amerikai filmember, aki a maláji szigeteken járt, olyasmir hallott a benszülöttektől, hogy azon a vidéken titokzatos, merőlegesen a föld felé haladó légáramlatok szoktak fellépni, amelyeknek olyan nagy az erejük, hogy egész madárrajok pusztulnak el. Az ilyen légáramlásba kerülő madarak tehetetlenül, ólomdarabként esnek le a földre. A híradás nagy figyelmet keltett Amerikában és hamarosan expedíció indul a maláji szigetekre, hogy tisztázza a „zuhanó szél” titkát. Az óceán fölött létesített repülőjáratok biztonsága kívánja ezt.

A XV. század lánoszavú szerzetese.

SAVONAROLA

ma is az igazság erejével haró, mély zengésű verseit fordította magyarra és gyűjtötte kötetbe

PAKOCS KAROLY

Az irodalomtörténeti érdekességű kötet ára mindössze 30 Lei

A BUDAPESTI ÜGYVÉDI KAMARA IS KIMONDOTTA, HOGY AZ ÜGYVÉDI GYAKORLATRA JOGOSULTAK SZÁMÁT KORLÁTOZZA. Budapestről jelentik: A budapesti ügyvédi Kamara közgyűlést tartott és ezen az ügyvédi zártkörű kérdéssel foglalkozott. A kamara elyben a szabad ügyvédi joggyakorlat álláspontjára helyezkedett, de tekintettel arra, hogy Magyarországon a többi kamara már bevezette a zártkörűt, a budapesti kamara is kimondotta a zártkörű alkalmazását.

Irodalmi est a budapesti Zeneakadémián.

Budapestről jelentik: Irodalmi körökben nagy érdeklődéssel várták azt a magas színvonalú irodalmi estet, amelyet több ismert művész rendezett s amelynek középpontjában Marót Sándor kollégánk tehetséges leánya Marót Annie állt. A fiatal előadónő és zongoraművész, aki tudvalevőleg számos nagy sikerű koncertet adott nemcsak a magyar fővárosban, a budapesti rádióban, hanem Erdély városaiiban és így Nagyváradon is. Marót Annie néhány előkelő nevű művész, így többek között Greguss Zoltánnak, a budapesti Vígyszínház immár országos hírnévű művészenek társaságában lépett fel. Olyan különleges és újszerű irodalmi probléma megvalósítását tűzték ki, aminél még alig került kreálta sikerrel azt a műfajt, hogy verseket zenei alafestésben adják elő. — Greguss Zoltánnal együtt most Ady Endre válogatott költeményeit vitte a publikum elé stílusos orgonakísérettel, Akom Lajos, a legelső magyar orgonaművész komponált nagyszerű zenét és maga Akom Lajos kísérte is a művészeket. Ezenkívül Marót Annie magyar, francia, angol költők verseit recitálta. Végül egyik fénypontja volt az előadásnak Hamlet egyik jelenetének teljesen modern beállítás. Hamlet Greguss Zoltán, Ofélia szerepét pedig Marót Annie tolmácsolta. Ezt a Hamlet-jelenetet Hegedűs Tibor, a Vígyszínház főrendezője készítette elő és ő tartotta az estély bevezető előadását is. Az estnek igen nagy sikere volt, s a tapsból, ünneplésből az oroszlanrész a kitűnő Marót Annienek jutott.

A CISZTERCITA-REND UJ ZIRCI APÁTJA. Budapestről jelentik: Most hozták nyilvánosságra a zirci apátválasztó káptalan ülésének döntését. A káptalan az elhunyt Werner András helyett Endrédy (Hadasics) Vendel drt, a budai Szent Imre reálgyimnázium igazgatóját választotta meg zirci apáttá. A Szentzék a választást megerősítette.

A FRANCIA RENDŐRSÉG MEGTALÁLTA A SPANYOLORSZÁGBÓL KICSEMPEZETT EL GRECO-FESTMÉNYEKET. Párizsból jelentik: Mint ismeretes, a spanyol nemzeti csapatok katalonai térfoglalása alkalmával öt spanyol köztársasági katonát a madridi Práde-múzeumból elrabolt óriási összegű képviselő két El Greco-festmény birtokában a francia határ felé menekült. A tolvajoknak itt nyomuk veszett. A hónapokon át tartó rendőri vizsgálat azonban végül is eredményteljesen járt. A francia rendőrség közegei az elmúlt napokban Perpignan közelében elfogták az öt spanyol menekültet, akiknél sértetlenül megtalálták a két világhírű festményt.

A déli órákban kifosztottak egy szatmári fűszerüzletet. Saját tudósítónktól. Eddig még ismeretlen tettesek vakmerő betörést hajtottak végre a főtéri Hegedűs-féle fűszerüzletben. A betörők a főtéri Hegedűs-féle fűszerüzlethez tartozó sáncba, majd feltörték a fűszerkereskedés padlózatát és az üzletbe hatoltak. Itt feltörték a kasszát és az üzletbe háromezer leit magukhoz vették. Az árukészletet nem bántották. A rendőrség a vakmerő tettesek után megindította a nyomozást.

A SVÁJC ELLEN JÁTSZÓ MAGYAR VÁLOGATOTT VÉGLEGES ÖSSZEÁLLÍTÁSA. Budapestről jelentik: Dietz Károly dr magyar szövetségi kapitány hétfőn este állította össze a vasárnap Zürichben játszó magyar válogatottat. A csapat végleges összeállítása a következő: Szabó-Olajkár I, Bíró. — Lázár, Sárosi III., Balog, — Szántó, Zsengeller, Solthi, Déry, Gyetvay.

A nagyváradai mozgóképszínházak mősora:

DORIAN: HABANERA.
CORSÓ: OLIMPIASZ. II. rész.
APOLLÓ: HÁROM EMBER A HÓBAN.

Fizeti a hadsereg a Bihar megyében igénybevett anyagokat

Nagyvárad. Saját tud. A 17-ik gyalogsági hadosztály parancsnoksága a következő hivatalos közleményt bocsátotta ki:

„Mindazok a nagyváradi és biharmegyei kereskedők és tulajdonosok, akik a katonai egységek számára bármiféle élelmiszert, gabonát vagy takarmányt adtak át és ezek ellenében különféle bonokat kaptak, — jelentkezzenek a nagyváradi Hadtápszolgálat hivatalában (Serviciul Intendentii Armatei din Oradea), ahol készpénzben teljes értékben megkapják szállítási ellenértékét.

Azok a bonok, amelyeket a jelen közlemény kihirdetésétől számított 8 nap alatt tulajdonosaik nem mutatnak be — megsemmisülnek és értéket veszítenek.

Seful Serviciului Intendentii.

Intendant Major-Leon Vasilescu.

Uj egyházi énektárt állított össze Bálint Akos gyergyószentmiklósi kántortanító

Gyergyószentmiklós. Saját tud. Bálint Akos gyergyószentmiklósi kántortanítót gyergyói riportsorozatunkban már bemutattuk. Megírtuk, hogy a szöveggel foglalkozó nők munkájának megkönnyítésére és a szöveg egyszerűsítésére új szövegeket szerkesztett, mellyel négy-ötzörte gyorsabban lehet dolgozni, mint más szövegekkel. Megírtuk at is, hogy több önálló zeneszerzeménye van, köztük több elemi iskolai daloskönyv és a „Gyilkostói szonáta” című nagy munkája. Zizegőkar, harangjáték, szellősugóság, ébredő természet, vihar festik alá a Gyilkostói történetét magában foglaló kitűnő szöveget. Ezt a nagy, huszonöt perces igénybevevő zeneművet a Gyilkostói százéves évfordulójával kapcsolatos nyári ünnepségekre szerzett.

Bár ezek a munkái is jelentősek és minden elismerést megérdemelnek, mégis országos érdeklődésre tarthat számot Bálint Akos új egyházi énektára, melyet most szándékozik Erdély püspökéhez jóváhagyásra felterjeszteni, annak kiadása előtt.

Tagadhatatlan, hogy egységes, a mai kornak megfelelő új egyháziénektára nagy szüksége van nemcsak az erdélyi, hanem a többi egyházmegyének is. Bálint Akos két évtizede gyűjtögette, összehangosította és rendkívül gyakorlati módon ünnepeknek és szertartásoknak megfelelő sorrendben összeállította a mintegy ezer darab egyházi éneket, melyben korszerű szöveg és dallam, énekkettősök, hármások, férfi és vegyeskari feldolgozásban, kántoraink és karvezetőink részére könnyű letétben sorakoznak. Ebben már feltalálhatók az újabb egyházi énekeskönyvek-ből kihagyott ósregi szekeiy népelemek is. Igazi hézagpótló műnek mutatkozik, mely egyben arra is alkalmas, hogy egyházi népelemlőink fejlődésének újabb lendületet adjon, természetesen a régi megbecsülésével, az élő nyelv követelése helyes magyarság alkalmazásával.

Itt említjük meg, hogy Bálint Akost a Katolikus Népszövetség keretében papok, tanárok, tanítók és kántorok részvételével 1933-ban rendezett gyergyóalfalvi továbbképző tanfolyam, valamint a Gyergyói Katolikus Tanítóegyesület is felkérte az egyházi énektár összeállítására, sőt az erdélyi püspöki hivatal írásban is közölte vele, hogy értesült ösregi munkásságáról és annak idején a legnagyobb figyelmet fogja tanusítani az énektárral szemben, melynek szükségességét a Tarkányi-Zsaszowszky és Baka János hasonló művei mellett is elismeri. (a. i.)

Az idei tavasz

különösen előnyösnek ígérkezik új ültetésekre!

Igen szép és gazdag készletünk van gyümölcs- és más fákban, valamint díszeserjék és évelőkben.

Kérjük képes árjegyzékünket és rendeljenek idejében.

Ambrosi, Fischer és Tsai.
Árud, Jud. Alba

KÖZGAZDASÁG

Megenyhült a pénz- és áruipiacot uraló ideges hangulat

Bucurestiből jelentik: A belföldi pénzpiacon napokon keresztül uralkodó ideges hangulat megnyhült és a tőzsdén áremelkedések voltak. A Mica-részvények 160 lejell emelkedtek, a Távbeszélő Társaság részvényeinél pedig 60 pontos emelkedés volt. A Reșița 465-re, az Astra Romana 940-re emelkedett.

A bankok üzletmenete is lecsendesedett és az áruipiac is megnyugodott. Constantában a búza ára 500 lejell, vagononként 43.000 leire csökkent, 78 kilós árunál. Számos kötést jeleztek Olaszország, Románia és Belgium részére. A nemhivatalos devizapiacra jelentős árcsökkenések voltak észlelhe-

tők. Általánosságban megállapítható, hogy a tegnapi nap jelentős lépéssel vitte közelebb gazdasági életünket a normális helyzethez.

A londoni, párizsi és zürichi értéktőzsde szintén azt igazolja, hogy a nemzetközi helyzet a normalizálódás felé közeledik. Londonban a francia frankot 176.82, a dollárt 4.68.40, a svájci frankot pedig 20.81 egyenlő árfolyamon jegyezték. Párizsban az angol front árfolyama 176.83 és fél, a dollár 37.75 egyenlő, a svájci franké pedig 8.50 volt. Zürichben az angol font 20.83 háromnegyed, a francia frank 11.78 egyenlő, a dollár pedig 4.45-ös árfolyamon szerepelt.

Francia érdekltség a buhusi textilgyárnál

Bucurestiből jelentik: Margulies Lázár, akinek a román textiliparban vannak nagy érdekltségei, így többek között a buhusi textilgyárban is, nagy érdekltsége van, textilrészvényeit eladta egy francia tőkecsoportnak. Margulies ugyanakkor bucaresti lakóházát kilenc millió lejért az ottani autobilklubnak adta el. Illymódon Románia egyik legismertebb ipari vállalkozójának tényleges érdekltsége a román gazdasági életben nagymértékben lecsökkent.

Uj gazdasági szerződés Németország és Hollandia között Nagyobb bevételt kapnak a németek

Hágából jelentik: Most hozták nyilvánosságra a holland-német gazdasági szerződés szövegét. Az új szerződés figyelembe veszi Németország területi gyarapodásait és bizonyos cikkek bevételi vámját felfüggeszti, míg más cikkek bevételi arányát felemeli. Az új szerződés csökkenteni fogja a Hollandiába való német kivitelt.

A mezőgazdasági minisztérium jelentése szerint a vetések állása kitűnő

Bucurestiből jelentik: A mezőgazdasági minisztériumhoz beérkezett jelentésekben megállapítható, hogy a vetések állása és általában a mezőgazdaság kilátásai kitűnőek. A talaj elég nedvességet kapott és ennek folytán a vetések nagyszerűen fejlődnek.

A Dunamentén már vége felé járnak az árpa, zab és a borsófélék vetési munkái. Egyelőre még tavaszi vetések alá történnek szántások.

Szaj. és körömfájás lépett fel a Nagybánya környéki községekben. Saját tud. A nagybányai járás egyes községeiben a szarvasmarhák között szaj- és körömfájás ütötte fel a fejét. A veszélyes járvány már több állatot megölt. Az állatorvosi hivatalhoz beérkezett jelentések alapján a veszélyeztetett községekből nem engednek ki tejet és szarvasmarhát, hogy ezzel a járvány továbbterjedését megakadályozzák. A lakosságot felhívták, hogy az állatok megbetegedését azonnal jelentésük be.

A FALUSI MALMOKBAN SZABAD A FINOMLISZT ÖRLÉS AZ ÜNNEPEK ALKALMÁBÓL. Bucurestiből jelentik: Az illetékes minisztérium rendelkezése értelmében március 24-től kezdődőleg és április 6-ig bezárólag a közelgő husvétii ünnepek alkalmából a falusi malmokban engedélyezik a finom buzaliszt örlését. Ez időpontban azok a malmok, amelyeknek tulajdonosai kiegyenlítették a meghatározott évi örlési díjat, a husvétii ünnepek alkalmából bármely mennyiségben örlhetnek finom buzalisztot, anélkül, hogy más díjat kellene fizetniük.

Elindult a falu a város felé

— A budapesti mezőgazdasági kiállítás és a lovassporteredmények programja — Közlekedési tájékoztató —

Budapestről jelentik: A mezőgazdasági kiállításra már hosszú vonatsorokban érkeznek a magyar agrárkincsek a fővárosba. Szakszerű elrendezésük, az állatoknak az istállóban való elhelyezése is folyik már, hogy a kiállítás megnyitása után százezernyi érdeklődő előtt bizonyítsák a magyar gazdák termelő munkájának nagy jelentőségét és bemutassák páratlanul szép eredményeit. Március 29-én látogatók előtt, e napon fogják lezajlani a bírálatok és díjazások és másnap, március 30-án, csütörtökön délelőtt nyitja a kiállítást vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó a kormány tagjainak, a diplomáciai, társadalmi és gazdasági testületek nagyszámú képviselőinek jelenlétében, ünnepélyes keretek között.

A kiállítás március 29—április 3. napjain, tehát 6 napon át lesz nyitva, reggel 8-tól estig.

A rendezőbizottság az évről-évre növekvő általános érdeklődésre való tekintettel ebben az évben is megrendezi a kiállítással kapcsolatosan a lókiállításal szervesen összetartozó különféle lovaseredmények programját. A lovasutatóválovasesemények országos lovasmérkőzések lesznek március 30., 31., április 1. és 2-án délután, 2-án délelőtt is, a legjobb urlovasok és urlovasnők részvételével. Ezen kívül a legjobb eredményt elért urlovasok díjlovaglás fogják bemutatni. Különösen érdekes szabadon történő előhajtás. Változatos és érdekes látványosságok lesznek a Nemzeti Lovarda legismertebb urlovasnőinek részvételével tartandó előlovaglás. Nagyszámú vonulnak fel a magyaros szerszámzású ötös-, négyes- és kettes-fogatok, amelyek díjhajtásban és akadályhajtásban is vetélkedni fognak egymással.

A díjazott lovakat és szarvasmarhákat az ünnepélyes megnyitáskor, valamint április 2-án, vasárnap délelőtt elővezetik.

Fokozott érdeklődésre számíthat ebben az évben a több száz kutyával rendezendő kutyakiállítás és az ezzel kapcsolatos különféle rendezőorkutyabemutatók, szimat- és őrzőmunkákkal.

A kiállítás könnyen elérhető lesz a közvetlen autóbusz- és villamosjáratokkal, amelyek a Kiállítás kapujáig fogják közlekedni. Az „M” jelzésű autóbusz március 29-től április 3-ig bezáróan az Apponyi-térről a kiállítás főbejáratáig reggel fél 8 órától közlekedik és az útvonal több pontján, a Kossuth Lajos-utca és a Semmelweis-utca sarkán, a Nemzeti Színháznál és a Baross-téren is megáll. A Rókus-körháztól induló és a Népszínház-utcán menő 29. számú villamoskocsi a telep kapujáig fog közlekedni március 27—április 4. napjain, tehát a kiállítást megelőző két napon, valamint a zárás utáni napon is fog menni ez a járat, ezeken a napokon azonban csak a reggeli és az esti órákban.

A vasuton 50 százalékos kedvezményes utazásra jogosító igazolványokat továbbra is kiad még a rendezőbizottság (Budapest, IX., Köztelek utca 8.), illetve a külföldi megbízottak.

A rádió Budapest I. hullámhosszán március 29-én, szerdán délután fél 4 órai kezdettel érdekes, színes helyszíni közvetítést fog leadni a kiállítás területéről. Ugyanaznap este 10 órakor az időjárásjelentés után közölni fogja a rádió a kiállítás bírálatok és díjazások eredményeit. Ezenkívül április 2-án, vasárnap délután 3 órakor oktató jellegű helyszíni közvetítés lesz a kiállításról.

LEGUJABB

Madrid meghódolt

Kedden délelőtt vonítottak be a nemzeti csapatok a spanyol fővárosba. — A lakosság óriási örömmel fogadta őket

Madridból jelentik: A Reuter távirati iroda keddi déli távirati jelentése szerint Madrid megadta magát.

Egy korábbi madridi jelentés is beszámol a város meghódolásáról. Franco tábornok bevonuló katonáit Madrid la-

kossága leírhatatlan örömmel és lelkesedéssel fogadta. A nemzeti hadsereg egyébként Aranjuez és Toledo között 90 kilométer hosszúságban törte át a köztársaságiak arcvonalát és győzelmesen nyomul előre a Madrid—Barcelona közötti ú felé.

Az erdélyi római katolikus püspökeskütelélszertartása a királyi palotában

A főpap a Krisztus országának törvényei szerinti szolgálatot ajánlotta fel az uralkodónak. — Öfélése melegen válaszolt és megígérte támogatását

Bucuresti. Saját tud. Márton Áron gyulafehérvári római katolikus püspök és kísérete kedden délelőtt félgyakor érkezett a királyi palotába az ünnepélyes eskü letételére. A trónteremben jelen volt Öfélése mellett Calinescu miniszterelnök, Zigre Miklós kultuszminiszter, Boga Alajos kanonok, az Erdélyi Római Katolikus Egyházmegyei Tanács elnöke és dr. Kászon Alajos teológiai rektor, valamint a királyi udvar számos előkelő tagja.

Zigre Miklós kultuszminiszter felolvasta a püspöki kinevezés állami megerősítéséről szóló királyi dekrétumot, majd dr. Kászon Alajos elimádkozta a Veni Creator-t és a királyért való imát. Ezután megtörtént az eskületétel.

Az eskü szavainak elhangzása után Márton Áron püspök a következő beszédet intézte Öfélésehez:

Felső!

Mély alázattal és alattvalói hódolattal jelentem meg Felsőged előtt, hogy mielőtt a gyulafehérvári római katolikus egyházmegye jogszerinti vezetését átveszem, Felsőged kezébe letegyem az előírt hűségescsküt.

Felsőged kegyes engedélyével az eskütel hivataltal aktusát egyttal ünnepélyes aktusnak is tekintem arra, hogy Felsőged előtt hieim hódolatát is bemutassam, — igénytelen személyemre nézve pedig legmagasabb utasításait átvegyem.

Egyházmegyémet népe a király iránti hűség és a királytiszelet hagyományában nevelődött. Az eszmék, amelyeket szent vallása eléje állított és élelsemlelete a világról, az életéről, annak jelenségeiről és értelméről, nevelése és megfontoltságának alapja, amelyet maga alakított ki, megtanította arra, hogy az életnek az igazságos törvények adnak szilárd keretet. Ezért a király személyében, aki a jog és igazság legfőbb letéteményese, életének és érdekeinek leghívebb őret — és Isten után legfőbb Urát látja és tiszteli.

Az eszmék és érdekek kíméletlen harca, ami hatalmába kerítette volt a közéletet, megrontotta az emberek egymásközötti viszonyát és ennek következtében főképp a nép sokat szenvedett. Lelkén a nyugtalanság és a bizonytalanság érzése vett erőt. Felsőged, országának népének javát tartva szemelött, elhatározta, hogy a lelkeket megszabadítja a rájuk nehezede aggodalomtól — és népei számára új korszakot terem: a jog és igazság, a béke és a rend korszakát.

Krisztus országának, — amelynek egyik szerény munkása vagyok én is, — ugyan-ezek az alaptörvényei és ugyanez a célja. Kötelességemnek ismerem tehát, hogy ezeknek az igazságoknak az érvényesítéséért tehetségem szerint dolgozzam.

Jól tudom, hogy az államhatalom gépezetében jelentéktelen tényező és Felsőged nagyszabásu tervei számára jelentéktelen erő vagyok, de jelentéktelen erőmet is szívettel-lelkekkel ajánlom fel a Felsőged által hídretett munka, az igazság és béke, az egyetértés és szeretet — Krisztus örök ígétének becsületes szolgálatára.

Hivataltal hódolatomat Felsőged előtt bemutatva, alázatosan kérem királyi támogatását egyházmegyémet, hieim és igénytelen személyem számára.

A Mindenható Isten áldja meg Felsőgedet, hogy nemes szándékait tudja valóra váltani, a kormányzás súlyos feladatait tudja szerencsés befejezéshez juttatni; hogy számos éven át törhetetlen erővel uralkodjék és hogy szíve hő vágyát: a haza felvirágztatását tudja megvalósítani.

Az Ur ajándékozza meg bőséges áldásával Felsőgedet! Éljen a király! Éljen a felsőges Uralkodóház!

Márton Áron beszédére meleg szavakkal válaszolt a király és támogatását ígérte úgy Márton Áron, mint hívei számára.

Az eskütelét után a király, valamint a megjelent előkelőségek melegen üdvözölték Márton Áron püspököt és kíséretét, majd, miután a király eltávozott, a püspök és kísérete is a Pitar Mos-utcai zárdai szállására hajtatott.

Hudson angol államtitkár öt napig tárgyalt Moszkvában

Anglia és Szovjetország kereskedelmi kapcsolatai kerültek megbeszélésre.

Moszkvából jelentik: Hudson angol kereskedelmiügyi államtitkár 5 napot töltött Moszkvában. Hétfőn este hagyta el a szovjet fővárost és Helsinki felé utazott. Az angol megbízott Moszkvában Litvinovval, Molotovval és más szovjetvezetőkkel tárgyalt. A hivatalos jelentés szerint megvizsgálták Anglia és a szovjet kölcsönös kereskedelmi kapcsolatait, s a kapcsolatok további fejlesztésének lehetőségeit. Megállapították, hogy Anglia és a szovjet között a nézeteltérések egész sora áll fenn, de remélik, ezeknek a minél korábbi kikü-

szöbölését. Hivatalos jelentés arról is beszámol, hogy a nemzetközi politikai kérdésekről barátságos eszmecsere folyt a két ország megbízott között és kölcsönösen megállapították az érintkezési pontokat.

Moszkvai angol körök szerint különösen az ipari termékek elhelyezéséről volt szó a tárgyalásokon és az angol megbízott kijelentette, hogy Anglia nem akar a szovjet külkereskedelmének átmeneti országa lenni.

Londoni jelentés szerint a moszkvai tárgyalásokon politikai kérdésekről egyáltalán nem volt szó.

Az új cseh parlament ülést tartott

Elfogadta Hácha volt köztársasági elnököt a cseh—morva protektorátusi önkormányzat elnökéül.

Prágából jelentik: A cseh nemzet népközségi bizottsága, amely tulajdonképpen a német protektorátus alatt lévő cseh és morva területek önkormányzati parlamentjének felel meg, Hrubí elnök elnöklete alatt ülést tartott. Az ülésen elhatározták, hogy a bizottság tagjai egymást testvérnek szólítják és valamennyien elismerik Hácha protektorátusi elnökségét. A közgazdasági bizottság rendkívüli intézkedéseket határozott el annak a megakadályozására, hogy nem árja vagyonok Csehszlovákia és Morvaországban. Meghatározták azt is, hogy ki nem számíthat arra, hogy az akinek az ősei harmad-iziglen nem árják. Egyébként április 15-én összejönnek Cseh- és Morvaországban a zsidókat.

A danzigi kérdés miatt összekülönbözés készül Lengyelország és Németország között

— Az angol titkos államtanács ülése. —

Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” jelentése szerint Németország követeléssel lépett föl Lengyelországgal szemben. Egyik az, hogy egyezzen bele, hogy Danzig városállam kimondja a Németországhoz való visszacsatlakozást. Másik az, hogy Lengyelország engedje meg az utépitást Németországból a lengyel korridoron keresztül, a német birodalomtól elválasztott Kelet-Poroszországra. A „Daily Telegraph” szerint a lengyel kormány nem hajlandó eemmi tárgyalásra. A lengyelországi német kisebbségek rossz bánásmódjáról panaszkodnak, s egyes berlini körök az erről szóló híreket valónak veszik.

Lengyel hivatalos körökből ezeket a híreszteléseket cafolják. Lengyelországban egyébként lázas katonai készülődések folynak. A lengyel nőket is frontszolgálatra képezik ki. Anglia egymillió zloty kölcsönt nyújt Lengyelországnak különféle nyersanyagok beszerzésére. Lengyelországban általában az a vélemény uralkodik, hogy a danzigi kérdésben egyedül a Népszövetség illetékes dönteni.

Londonból jelentik: Az angol kormány külügyi bizottsága hétfőn éjszaka váratlanul tanácskozásra ült össze. Ugy tudják, hogy a külügyi bizottság az éjszakai tanácskozáson jóváhagyta azt a nyilatkozatot, amelyet Chamberlain tesz az alsóházban a támadások megakadályozására vonatkozó megbeszélések eredményéről. Az ügyben egyébként az angol lapok a nyilatkozattól nem várnak döntést. Ugy tudják, hogy a nyilatkozatban nincs egyéb, mint Anglia, Franciaország és Oroszország egymással való tanácskozási és határozathozatali kötelezettsége, ha újabb támadások esete állna elő. Ebből még kifejlődhetik az, hogy a három nagyhatalom hármass szövetségbe fog tömörülni.

Apróhirdetések

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó

május elsejére kétszobás utcai lakás. Nagyvárad, Str. Take Ionescu 41. szám.

Utcai

két szoba, előszoba, és mellékhelyiségekkel együtt kiadó. Nagyvárad, Str. Bratianu 52.

Kiadó

2 szobás lakás, esetleg kerttel is. Nagyvárad, Str. Dimitru Comsa 3.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Spárgatövek,

elsőrangú minőségben kaphatók Horváth Árpád szőlőjében. Nagyvárad, Cal. Ruinelor 1. (Petőfi-u. végén.)

CENZURAT